

4T D'ESO · FOPP4 · UNITAT 9

El treball que canvia

Ocupacions i tasques, drets i deures laborals, tendències, IA i estalvi net, formació permanent, voluntariat i recerca de feina

9

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

- Descriure una ocupació com un conjunt de tasques.
- Explicar els drets i deures bàsics d'una relació laboral.
- Analitzar les tendències que canvien el treball sense prediccions segures.
- Calcular l'estalvi net d'una eina, comptant-hi la verificació.
- Valorar la formació permanent, l'emprenedoria i el voluntariat.
- Fer servir fonts de recerca de feina, construir la teva marca personal i llegir una oferta amb criteri.
- Construir un mapa de tasques de dues ocupacions amb fonts datades.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És maig a 4t B de l'Institut Ribera Nord. En una jornada d'observació, la Salma visitarà l'admissió del centre de salut i el bar de la família d'en Hugo, on des de fa uns mesos preparen les comandes als proveïdors amb l'ajuda d'una eina. Al grup de classe circula un titular: «La IA acabarà amb els oficis». Què canvia de debò en una feina?

❓ Escriu cinc coses diferents que fa en una jornada algú que treballa en una botiga.

❓ Quina feina coneixes que hagi canviat amb la tecnologia? Quina part continua igual?

❓ Si una eina estalvia 10 minuts en una feina, qui decideix en què s'usen?

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **9.1** El treball: ocupacions, tasques i sectors
- **9.2** Relacions laborals: drets i deures bàsics
- **9.3** Tendències: revolució digital i nous llocs de treball
- **9.4** IA i tasques: complementar o substituir
- **9.5** Aprendre tota la vida, emprendre i participar
- **9.6** Buscar feina: estratègies, fonts i instruments

Tres tipus de tasques

Amb informació

Llegir, escriure, calcular, ordenar dades, redactar un avís.

Amb persones

Explicar, atendre, cuidar, convèncer, resoldre un conflicte.

Amb objectes i espais

Moure's, muntar, reparar, servir, netejar.

CLAVE

Una ocupació **no es defineix per un sol tipus de tasca**: moltes en barregen els tres.

Drets i deures bàsics

DRETS DE LA PERSONA TREBALLADORA	DEURES DE LA PERSONA TREBALLADORA
Ocupació efectiva i cobrament puntual del salari pactat	Complir les obligacions del lloc amb bona fe i diligència
No ser discriminada per sexe, edat, origen, discapacitat o orientació sexual	Complir les ordres de l'empresa en l'exercici normal de la seva direcció
Integritat física i prevenció de riscos laborals	Respectar les mesures de prevenció de riscos
Intimitat, dignitat i protecció davant l'assetjament	No fer competència deslleial a l'empresa
Formació en el treball	Contribuir a la millora de la productivitat

CLAVE

Per regla general, **abans dels 16 anys no es pot treballar**, i fins als 18 hi ha límits que protegeixen.

Quatre tendències que canvien el treball

Digitalització

Més tasques amb dades i pantalles.

Automatització

Programes que treballen amb informació i robots que treballen amb objectes.

Transició ecològica

Tasques noves, com instal·lar plaques solars o reparar en lloc de llençar.

Envelliment i cures

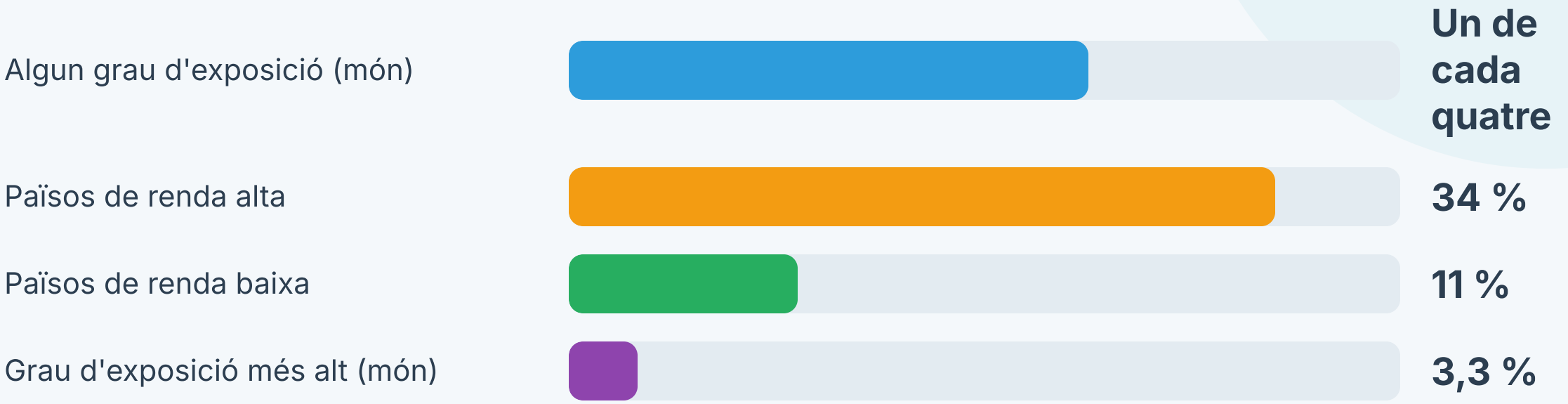
Més necessitat de cures i serveis sanitaris, amb molt de tracte personal.

CLAVE

Ningú no pot saber amb certesa quines ocupacions noves hi haurà: **canvien tasques, no s'escriu el futur**.

Exposició a la IA generativa

Percentatge de l'ocupació exposada, segons l'índex de l'OIT.

Font: Organització Internacional del Treball (OIT), índex d'exposició de les ocupacions a la IA generativa, 2025.

CLAVE

Exposició no és desaparició: indica quines tasques poden canviar, no quins llocs de treball es perdran.

Cinc passos que no passen sols

1. **Capacitat tècnica**
   L'eina pot fer alguna cosa.
2. **Adopció**
   Una empresa decideix usar-la, la paga i ensenya a fer-la servir.
3. **Reorganització**
   Unes tasques canvien, unes altres passen a la màquina i n'apareixen de noves.
4. **Productivitat**
   Es fa més en menys temps, comptant revisió i errors?
5. **Distribució**
   Qui es queda amb el que es guanya.

CLAVE

Entre l'eina i el resultat hi ha **decisions**: de l'empresa, de les lleis i de qui treballa.

L'estalvi net de l'informe

SITUACIÓ	TEMPS	RESULTAT
Fet a mà	40 min	Punt de partida
Amb eina, sense error	12 + 18 = 30 min	10 minuts menys
Amb eina i un error	30 + 15 = 45 min	5 minuts més que a mà

CLAVE

Estalvi net = temps d'abans − (generar i editar + **verificar** + reparar errors).

Complementar o substituir

Complementa

- Fa part de la tasca i el que queda pot guanyar valor.
- El sistema proposa tres espais de cita i la Marisa tria l'hora que convé.
- Qui revisa necessita saber fer bé el que revisa.

VS

Substitueix

- Fa la tasca sencera sense la persona.
- La màquina que dona el número de torn a l'entrada.
- Desapareix aquella tasca, no l'ocupació de qui la feia.

CLAVE

La pregunta útil no és «desapareixerà aquesta feina?», sinó **quines tasques canvien, quines es queden i quines apareixen**.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Una oferta et demana 30 € per un curs d'acollida abans de començar i que escriguis «avui mateix». Què és?

A Un senyal d'engany: no es paga per aconseguir un lloc i la pressa també és un senyal

B Una condició normal d'una empresa seriosa

C Un requisit desitjable per al lloc

✔️ Desconfia si et demanen pagar per aconseguir el lloc o si t'apressen. Una oferta ben feta explica qui ofereix, les funcions, els requisits, les condicions i com presentar-s'hi.

REPASO

Idees clau

- **El treball.** Ocupació = conjunt de tasques, informació, persones, objectes, tres sectors, remunerat, no remunerat, cures.
- **Relacions laborals.** Contracte, jornada i salari, drets i deures, edat mínima: 16 anys.
- **Tendències.** Digitalització, programes i robots, transició ecològica, envelliment i cures.
- **IA i tasques.** Complementar o substituir, cost de verificació, estalvi net, qui guanya el temps?.
- **Preparar-se.** Formació permanent, emprendre i intraemprendre, voluntariat i participació, xarxa, marca personal i fonts de recerca.

PER ACABAR

Per pensar

1 Tria una ocupació que coneguis: quines tasques faries amb informació, amb persones i amb objectes, i quina creus que podria canviar amb una eina?

2 Si una eina et fes estalviar temps en una tasca, quin cost de verificació hauries de comptar abans de dir que estalvia?

3 Quan el temps estalviat és de tots, qui hauria de decidir en què s'usa? Quin repartiment proposaries?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**